

Arbetsmarknadsdepartementet
a.remissvar@regeringskansliet.se
a.jam@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Frihet från våld, förtryck och utnyttjande – En jämfällldhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter

A2025/00432

Sammanfattning

Betänkandet innehåller ett antal förslag, varav några berör Skolverket direkt och några indirekt. Skolverket avstyrker förslaget till ändring i myndighetens instruktion. I övrigt tillstyrker Skolverket utredningens förslag, men kompletterar ibland med synpunkter.

Skolverkets synpunkter

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:1047) med instruktion för Statens skolverk

Skolverket avstyrker förslaget till instruktionsändring. Formuleringen är skriven med en detaljeringsgrad som riskerar att försvåra myndighetens arbete.

Skolverket anser att den skrivning om jämfällldhet som finns i 20 § innefattar området mäns våld mot kvinnor i och med att skrivningen innefattar arbete med de jämfällldhetspolitiska målen.

Om regeringen ändå väljer att gå vidare med en instruktionsändring är Skolverkets bedömning att det passar bättre att lägga till en formulering i 18 § eller 20 § i stället.

8.1 Regeringen bör inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten

Skolverket delar bedömningen att det finns ett behov av nationell samordning inom det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld, men har i övrigt inga synpunkter på förslaget eftersom det berör en annan myndighet.

8.3 Regeringen bör ändra flera centrala myndigheters uppgifter och uppdrag

Som framgår av avsnitt 1.4 ovan avstyrker Skolverket att myndighetens instruktion ändras. Skolverket menar att området mäns våld mot kvinnor redan ingår i instruktionen. Mot den bakgrunden ryms uppgiften att delta i det myndighetsgemensamma arbetet inom det jämställdhetspolitiska arbetet mot våld i Skolverkets uppdrag.

8.3.4 Myndigheterna bör gemensamt ta fram en plan för arbetet

Under förutsättning att ett nationellt samordningscentrum mot våld inrättas enligt utredningens förslag tillstyrker Skolverket förslaget att myndigheterna gemensamt ska ta fram en plan för arbetet.

8.6.5 Regeringen bör noggrant följa och utvärdera arbetet och överväga ytterligare reformer om det inte ger resultat

Under förutsättning att ett nationellt samordningscentrum mot våld inrättas enligt utredningens förslag delar Skolverket bedömningen att det är av stor vikt att regeringen noga följer utvecklingen av arbetet.

10.1 Mer effektivt med en samlad strategi

Skolverket delar bedömningen att en samlad strategi ger bättre förutsättningar för arbetet, även om ett nytt jämställdhetspolitiskt mål om hedersrelaterat våld och förtryck inrättas. Här hänvisar myndigheten till det tidigare yttrandet över delbetänkandet om ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld (dnr 2024:1619).

11.2 Fem strategiska områden

Skolverket tillstyrker förslaget med följande synpunkter:

Skolväsendet berörs framför allt av de två första föreslagna strategiska områdena: *Våldsförebyggande arbete – stärkta insatser med särskilt fokus på barn och unga* samt *Upptäckt av våld – mer aktivt arbete för att upptäcka och agera vid våld*. I beskrivningen av arbetet inom de strategiska områdena förekommer begrepp och målsättningar som i vissa fall är bekanta och i andra fall är nya för skolväsendet.

Det finns annat arbete som pågår och andra mål inom flera av de strategiska områdena. Därför är det viktigt att det arbete som ska planeras utifrån strategin får sina egna tydligt formulerade mål och avgränsningar, så det blir möjligt att följa upp och utvärdera strategin. Risker är att det inte går att formulera en tydlig gemensam kunskapsgrund och riktning samt följa upp och utvärdera strategin ordentligt om det finns många parallella begrepp och processer som inte är tydligt avgränsade utan går delvis eller helt in i varandra. Arbetet kan bli ineffektivt och den önskade effekten av arbetet kan minska eller utebli.

Det är utifrån arbetet med jämställdhet som skolan lägger grunden för frågor om mäns våld mot kvinnor och hur de kan hanteras inom utbildningen. Genom ett främjande och förebyggande arbete med jämställdhet och trygghet kan skolan bidra i detta avseende. Skolverket förutsätter att arbetet med mäns våld mot kvinnor kan planeras och anpassas inom ramen för den nya strategin så att det blir tydligt för de yrkesverksamma som ska genomföra insatser med barn och elever. En förutsättning för att upptäcka våldsutsatthet i skolan och förskolan är kompetens och kunskap. Men det är främst genom tillitsfulla relationer med eleverna, och att eleverna själva berättar om sin eller en skolkamrats situation, som skolan kan få kännedom om och upptäcka när ett barn eller en elev får illa.

12.1 Nationell jämställdhetspolitisk strategi mot våld, förtryck och utnyttjande

Skolverket tillstyrker förslaget. Myndigheten vill dock framhålla att den nyligen redovisade Läroplansutredningen (SOU 2025:19) innehåller förslag till genomgripande ändringar av läroplanernas inledande delar. De delar av detta betänkande (SOU 2025:28) som innehåller hänvisningar till specifika formuleringar i läroplanerna kan därför bli inaktuella inom en relativt snar framtid.

14.4 Förslag på indikatorer för att följa delmålet och tillhörande strategi

Förslaget berör andra myndigheter, men Skolverket gör ändå följande generella medskick:

Skolverket delar den bedömning som utredningen redogör för i kapitel 4 om att det krävs planering och uppföljning i arbetet med indikatorerna för att de ska bli ändamålsenliga och rättvisande. Det finns fortfarande oklarheter om de indikatorer som föreslås.

Till exempel föreslås indikatorer som bygger på vad barn och elever själva uppger. Här menar Skolverket att det kan vara svårt att fånga upp yngre barns bild av våld med tanke på att deras förmåga att själva ge information kan vara begränsad. Utredningen hänvisar också till ett förslag om att Skolverket ska få i uppdrag att upprätta ett nationellt register om elevers giltiga och ogiltiga

skolfrånvaro. Att eftersöka information om huruvida elevers frånvaro har samband med våld, i underlagen till ett sådant register, är utmanande och kräver en stor arbetsinsats från huvudmän och skolpersonal.

15.2 Ekonomiska konsekvenser för staten

Skolverket tillstyrker förslaget om att tillföra medel på respektive myndighets förvaltningsanslag och håller med om att myndigheterna därigenom får goda planeringsförutsättningar och långsiktighet i arbetet.

Skolverket får i och med detta ett tydligt uppdrag med ytterligare fokus på området mäns våld mot kvinnor, vilket kan medföra ökade kostnader, speciellt i uppstartsfasen. Bland annat handlar det om ökade personalkostnader för dedikerade resurser och ökade verksamhetskostnader för att tillgodose behoven av stöd till skolväsendet.

I betänkandet antas Skolverkets kostnader uppgå till 9,5 miljoner kronor, vilket baserar sig på uppdrag från anslaget 3:1 utgiftsområde 13 där myndigheten tidigare har fått finansiering för dessa frågor. Efter ytterligare utredning inom Skolverket föreslår myndigheten att det totala tillskottet till förvaltningsanslaget i stället uppgår till 12 miljoner kronor. Anledningen till den föreslagna ökningen är att Skolverket inte hade hela bilden över uppdragets storlek och dignitet när förfrågan kom under utredningsarbetet. Genom denna extra förstärkning av medel kan myndigheten klara av uppstartsfasen och göra en större satsning på uppdraget över lag.

Skolverket ser positivt på att en kontinuerlig uppföljning sker av hur arbetet med området mäns våld mot kvinnor utvecklas och av hur medlen inom förvaltningsanslaget för detta område används.

På Skolverkets vägnar

Tommy Lagergren
Ställföreträdande generaldirektör

Karina Solax Stridh
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även Erik Janzon, Rättschef och Cecilia Sandberg, undervisningsråd, deltagit.